

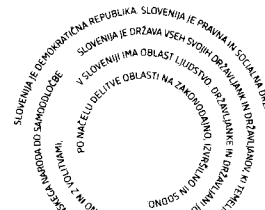

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Póslanska skupina Državljsanske liste

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 80, f: 01 478 98 70, e: ps-dlgv@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Skupina poslank in poslancev
(prvopodpisani Branko Kurnjek)

Ljubljana, 11.7.2013

Janko Veber
Predsednik Državnega zbora

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04 in 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 48/92, 15/94, 19/94, 44/94, 123/04 in 90/05) ter 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/02, 60/04, 64/07 in 105/10) vlagamo

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O SOCIALNEM VARSTVU

in vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 114. in 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Državnemu zboru Republike Slovenije predlagamo, da predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevno spremembo zakona.

Na sejah Državnega zbora Republike Slovenije in na sejah matičnega delovnega telesa bosta v imenu predlagateljev sodelovala: Branko Kurnjek in Kristina Valenčič.

Prilogi:

- predlog zakona
- podpisi predlagateljev zakona

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE	
Prejeto:	11-07-2013
Šifra:	540-01 13-10 2
Povezava:	
EPA:	1317-VI EU:
Sign. zn.:	
Kratice:	

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O SOCIALNEM VARSTVU

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Osma alineja prvega odstavka 46. člena Zakona o socialnem varstvu (Ur.l. RS, št. 54/1992-popr., 13/1993, 42/1994-Odl. US, 1/1999, 54/2000-ZUOPP, 36/2000-ZPDZC, 26/2001, 6/2002, 110/2002-ZIRD, 5/2003, 2/2004-popr., 3/2004, 6/2005, 69/2005-Odl. US, 9/2006, 21/2006- Odl. US, 114/2006-ZUTPG, 5/2007, 105/2006, 5/2008, 73/2008, 53/2009, 56/2010, 57/20011, 61/2010-ZSVarPre, 62/2010- ZUPJS, 40/2011-ZUPJS-A, 40/2011-ZSVarPre-A, 57/2012, v nadaljevanju: ZSV) ureja vsebino javnega razpisa in določa, da mora besedilo javnega razpisa vsebovati tudi "navedbo, da se delovna razmerja zaposlenih ureja v skladu s kolektivnimi pogodbami, zakoni in drugimi akti, ki veljajo za zaposlene v javnih zavodih s področja socialnega varstva". Veljavna zakonodaja torej zahteva, da koncesionar uporablja predpise in kolektivne pogodbe, ki se uporabljajo v javnih zavodih.

V Predlogu zakona o spremembi Zakona o socialnem varstvu se predlaga črtanje določbe, ki zahteva od koncesionarja uporabo predpisov in kolektivnih pogodb, ki veljajo za zaposlene v javnih zavodih s področja socialnega varstva.

Veljavnost kolektivnih pogodb ureja Zakon o kolektivnih pogodbah (Ur.l. RS, št. 43/2006 in 45/2008-ZArbit, v nadaljevanju: ZKolP), ki v prvem odstavku 10. člena določa, da kolektivna pogodba velja za stranki kolektivne pogodbe oziroma njune člane. Kolektivna pogodba velja za vse delavce pri delodajalcu oziroma pri delodajalcih, za katere kolektivna pogodba velja, če jo sklene en ali več reprezentativnih sindikatov. Kadar posameznega delodajalca zavezuje več kolektivnih pogodb iste vrste na isti ravni, se uporabljajo določbe, ki so za delavce ugodnejše. Stranke Kolektivne pogodbe za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije (Ur.l. RS, št. 15/1994, 18/1994, 57/1995, 19/1996, 40/1997, 56/1998, 76/1998, 39/1999, 102/2000, 62/2001, 77/2007, 60/2008 in 75/2008, 89/2008, 83/2010, 89/2010, 107/2011, 26/2012, 40/2012, 67/2012, 67/2012, 3/2013, 10/2013) so na eni strani Ministrstvo za zdravstvo in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Zdravniška zbornica Slovenije, na drugi strani pa reprezentativni sindikati organizirani v dejavnostih zdravstva in socialnega varstva. Drugi člen omenjene kolektivne pogodbe določa, da le-ta "velja in se uporablja za vse zavode in delodajalce v dejavnostih zdravstva in socialnega varstva ter za vse delavce v Republiki Sloveniji, ki so pri njih zaposleni."

V času sklenitve kolektivne pogodbe (1994) koncesionarstvo še ni bilo uveljavljena praksa in se je kolektivna pogodba dejansko nanašala na javne zavode. V situaciji, ko del dejavnosti zdravstva in socialnega varstva opravljajo tudi subjekti zasebnega prava, se zastavlja vprašanje skladnosti določb o veljavnosti kolektivne pogodbe z zakonom glede tistih delodajalcev, ki niso člani zdravniške zbornice. Določba, ki širi veljavnost kolektivne pogodbe na

delodajalce, ki niso člani organizacije, ki je podpisnik kolektivne pogodbe, je v očitnem nasprotju z Zakonom o kolektivnih pogodbah. Kolektivna pogodba velja za javne zavode (ker jo je podpisala vlada) in za koncesionarje, ki so člani Zdravniške zbornice Slovenije, ne pa npr. za koncesionarje, ki niso člani Zdravniške zbornice Slovenije.

Aneks h kolektivni pogodbi (Ur.l. RS, št. 60/2008) določa: "Za delodajalce in pri njih zaposlene delavce, za katere ne velja ZSPJS in izvajajo dejavnost v okviru javne mreže zdravstvene službe ali socialno varstvene dejavnosti, se kot obvezni minimalni standardi smiselno uporabljajo določbe ZSPJS, določbe podzakonskih aktov, sprejetih na njegovi podlagi, ki urejajo napredovanje v plačne razrede, delovno uspešnost in položajni dodatek ter določbe Kolektivne pogodbe za javni sektor in tega aneksa." S tem aneks izrecno uvaja veljavnost "minimalnih standardov" za zasebne izvajalce, čeprav niso člani stranke, ki je podpisala pogodbo na strani delodajalca. Ta določba ni v skladu z zakonom o kolektivnih pogodbah, saj kolektivne pogodbe veljajo "inter partes". Torej so stranke mimo pravil Zakona o kolektivnih pogodbah dogovorile veljavnost kolektivne pogodbe za tretjega.

Določba osme alineje prvega odstavka 46. člena ZSV zahteva od koncesionarja, da uporablja predpise in kolektivne pogodbe, ki sicer veljajo za javni sektor. Na ta način zakon širi veljavnost plačnega sistema javnega sektorja tudi na zasebne izvajalce. Določba aneksa h kolektivni pogodbi govori o plačnem sistemu pri zasebnih izvajalcih samo kot o minimalnih standardih, medtem ko je zakon zahtevnejši in govori o obvezni uporabi vseh predpisov in kolektivnih pogodb. Določba dejansko pomeni, da mora koncesionar za zaposlene na področju javne službe v celoti uporabljati plačni sistem javnega sektorja. Ta določba ZSV je nesmotrna in nepotrebna, saj ni razloga, da bi konkudent urejal notranja razmerja koncesionarja. Konkudent lahko natančno definira cene in standarde opravljanja dejavnosti, ni pa nobenega razumnega razloga, da bi posegal v vprašanja poslovanja koncesionarja izven tega okvirja. Koncesionar je v preostalem delu svojega poslovanja podvržen režimu zasebnega prava, tako na področju statusno pravnih vprašanj, sklepanja pogodb, delovnih razmerij.

Na področju javnih služb so še posebej izražene omejitve svobodne gospodarske pobude (74. člen URS), saj gre za opravljanje dejavnosti v javnem interesu. Vendar tudi na tem področju omejitve ne smejo biti prekomerne. Tudi izvajalca javne službe, ki je zasebnopravni subjekt, varuje svoboda gospodarske pobude. Tudi pri zakonskih omejitvah podjetniške svobode koncesionarja je treba upoštevati načelo sorazmernosti. Dopusten obseg omejitev je v tem primeru sicer relativno velik in se nanaša na vse elemente izvajanja storitev, ki pomenijo zaščito uporabnikovega interesa. Nobenega legitimnega razloga pa ni, da bi se zakonodajalec s svojim normiranjem spuščal v tista vprašanja poslovanja koncesionarja, ki ne vplivajo na interese uporabnikov. Zahteva, da koncesionar za urejanje delovnih razmerij uporablja predpise in kolektivne pogodbe, ki sicer veljajo samo za javni sektor, je zato nesorazmerna. Ta poseg v svobodo gospodarske pobude za dosego legitimne javne koristi (varovanje interesa uporabnikov javnih storitev) ni nujno potreben. Pravice zaposlenih pri koncesionarju se varujejo že z delovnopravno zakonodajo - tudi s kolektivnimi pogodbami, vendar s tistimi, ki za koncesionarja veljajo po splošni delovnopravni ureditvi. Nobenega razumnega razloga ni, da bi se pravice zaposlenih pri subjektu zasebnega prava varovale z ureditvijo, ki

velja za subjekte javnega sektorja. Zato je osma alineja prvega odstavka 46. člena ZSV v nasprotju z ustavnim načelom svobodne gospodarske pobude.

2. Cilji, načela in pogloblitve rešitve predloga zakona

2.1. Cilji

S predlogom spremembe zakona se odpravlja ureditev, ki širi veljavnost plačnega sistema javnega sektorja tudi na zasebne izvajalce in je v nasprotju z ustavnim načelom svobodne gospodarske pobude.

2.2. Načela

S predlogom spremembe zakona se zasleduje načelo svobodne gospodarske pobude iz 74. člena Ustave RS. Varstvo svobodne gospodarske pobude zagotavlja predvsem varstvo svobodnega delovanja zasebnih gospodarskih subjektov zoper državne posege (Odločba US VII, 53, U-I-296/96, tč. 18). Po judikaturi Ustavnega sodišča se varstvo naša tudi na pogodbeno avtonomijo strank (Odločba US III, 99, U-I-202/93).

2.3. Pogloblitve rešitve

Koncesionar naj za urejanje delovnih razmerij uporablja splošno delovnopravno ureditev, vključno s kolektivnimi pogodbami, ki ga vežejo kot delodajalca zasebnega sektorja. Zato se predlaga črtanje osme alineje prvega odstavka 46. člena ZSV.

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

VELIKA BRITANIJA

Socialno varstvo v Veliki Britaniji izvajajo:

- Organizacije javnega sektorja (lokalne oblasti, razne agencije), ki lahko storitve so-cialnega varstva zagotavljajo direktno ali pa za to pooblastijo druge organizacije.
- Zasebne organizacije, ki nudijo oskrbo osebam, ki plačajo direktno in osebam, za ka-tere plačajo lokalne oblasti. Trenutno naj bi samo v Angliji delovalo več kot 3.600 zasebnih agencij, ki nudijo oskrbo na domu ter 13.000 zasebnih domov za ostarele.
- Organizacije tretjega sektorja, ki trenutno vodijo več kot 3.000 domov za oskrbo os-tarelih ter skoraj 400 agencij za oskrbo na domu.

Čeprav je velika večina domov za ostarele v zasebni lasti, le-ti delujejo v okolju, natančno nadzorovanem s strani oblasti. Vlada tako določa:

- pogoje za dostop do javno financiranih oblik socialnega varstva,
- minimalne standarde oskrbe in
- višino javnih sredstev, namenjenih oskrbi starejših

V Združenem kraljestvu tako najdemo različne ponudnike domov za ostarele, od velikih gospodarskih družb do malih podjetij, prostovoljnih/dobrodelnih organizacij ter domov, ki jih vodijo javne oblasti. V Združenem kraljestvu ne poznajo organizacijske oblike zavoda. Health and Social Care Act določa, da se mora vsak ponudnik storitev socialnega varstva registrirati pri komisiji za kvaliteto oskrbe (Care Quality Commission). To lahko stori kot posameznik ali kot organizacija v treh možnih oblikah: delniška družba/družba z omejeno odgovornostjo (limited company), ustanova (charity) ali partnerstvo z omejeno odgovornostjo (limited liability partnership). V Angliji je prepuščeno lokalnim oblastem, da določijo način in prioritete dostopanja do javno financirane pomoči, vendar pa so sredstva za oskrbo zagotovljena na univerzalni bazi.

NEMČIJA

Nemčija ne pozna javnih zavodov. Kar se tiče vprašanja financiranja ponudnikov storitev socialnega varstva, njihova organizacijska oblika ni pomembna. Veliko večino direktnih socialnih storitev v Nemčiji zagotavljajo neprofitne agencije, ki so jih pooblastile lokalne oblasti. Te organizacije pripadajo dobrodelnim združenjem (Wohlfahrtsverbände).

Dve največji dobrodelni združenji sta v svojem bistvu verski organizaciji (uživata kvazi javni status) in skrbita za 2/3 vseh domov za ostarele in invalide. Dobrodelnim združenjem se povrne okrog 90 % stroškov za nudenje storitev socialnega varstva iz javnih sredstev (okrog 80 % dobijo povrnjenih iz sredstev zavarovalnih shem, dodatnih 10 % pa povrnejo iz javnih nepovratnih sredstev), preostanek pa pokrijejo prostovoljci z vloženim časom in denarjem. Preko 20 % izvajalcev dejavnosti varstva starejših pa je ustanovljenih s pridobitnim namenom. Le ti se večinoma pojavljajo v pravnoorganizacijski obliki družbe z omejeno odgovornostjo (Gesellschaft mit beschränkter Haftung – GmbH). Delniške družbe (Aktiengesellschaft) na področju dejavnosti varstva starejših niso običajne. Regionalne in lokalne oblasti so glavni igralci v nemškem sistemu socialnega varstva. Obvezane so pomagati vsem, ki imajo prenizka sredstva ali nezadostno podporo s strani družine. Prav tako morajo zagotavljati nekatere osebne storitve, vključno s tistimi, ki jih financirajo socialna zavarovanja (npr. oskrba ostarelih). Nekatere izmed teh obveznosti določa sam zakon (seznam storitev, ki morajo biti zagotovljene otrokom in mladostnikom), druge pa so okvirno določene z zveznimi zakoni tako, da zgolj določijo skupine ljudi, katerim so storitve socialnega varstva namenjene (npr. brezdomci ali invalidi). Nemčija tako ne pozna obvezne javne službe na področju varstva starejših. Financiranje

storitev socialnega varstva je v Nemčiji komplicirano. Vlada ne regulira višine sredstev, ki se kot povračila izplačajo za določene storitve, temveč je le-ta posledica pogajanj med plačniki in izvajalci storitve.

AVSTRIJA

V Avstriji ne poznajo javnih zavodov, obstaja pa močna tradicija prostovoljnih nepridobitnih ponudnikov institucionalne oskrbe ostarelih (26 % vseh institucij za ostarele). Več kot polovica je javnih nepridobitnih ponudnikov (53 %), 21 % delež pa zasedajo manjši zasebni pridobitni ponudniki.

Ponudniki oskrbe na domu pa so na območju Dunaja izključno zasebne prostovoljne organizacije. Tradicionalno v Avstriji obstaja striktna delitev med zdravljenjem (cure) in oskrbo (care), kar je privedlo do velikih razlik med področji zdravstvenega in socialnega varstva. Zdravstveno varstvo je regulirano s strani zvezne vlade (razen sistema bolnic), za ureditev socialnega varstva pa so odgovorne posamezne dežele. Leta 1993 je začel veljati prvi zvezni zakon na področju socialnega varstva, Zvezni zakon o dodatku za dolgotrajno nego (Bundespflegegeldgesetz), ki na celotnem območju Avstrije zagotavlja denarni dodatek tistim, ki potrebujejo oskrbo. Zagotavljanje dolgotrajne nege pa še naprej ureja devet različnih deželnih zakonov o socialni pomoči. V Avstriji tako ne poznajo javne službe na področju varstva starejših, saj osebam, ki potrebujejo oskrbo, denarni dodatek za dolgotrajno nego omogoča izbiro izvajalcev in storitev oskrbe. Avstrija je leta 1993 uvedla dodatek za dolgotrajno nego, ki se financira iz davkov.

Predlog zakona ni povezan s pravnim redom Evropske unije ter ni predmet usklajevanja z njim, kot tudi ni z njim v nasprotju.

5. Druge posledice, ki jih bo imel sprejem zakona

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o socialnem varstvu (Ur.l. RS. št. 54/1992-popr., 13/1993, 42/1994-Odl. US, 1/1999, 54/2000-ZUOPP, 36/2000-ZPDZC, 26/2001, 6/2002, 110/2002-ZIRD, 5/2003, 2/2004-popr., 3/2004, 6/2005, 69/2005-Odl. US,

9/2006, 21/2006- Odl. US, 114/2006-ZUTPG, 5/2007, 105/2006, 5/2008, 73/2008, 53/2009, 56/2010, 57/20011, 61/2010-ZSVarPre, 62/2010- ZUPJS, 40/2011-ZUPJS-A, 40/2011-ZSVarPre-A, 57/2012)

se črta osma alineja prvega odstavka 46. člena.

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Določba osme alineje prvega odstavka 46. člena ZSV je nesmotrna in nepotrebna, saj ni razloga, da bi koncendent urejal notranja razmerja koncesionarja. Koncendent lahko natančno definira cene in standarde opravljanja dejavnosti, ne more pa posegati v vprašanja poslovanja koncesionarja izven tega okvirja. Koncesionar je v preostalem delu svojega poslovanja podvržen režimu zasebnega prava, tako na področju statusno pravnih vprašanj, sklepanja pogodb, delovnih razmerij.

S črtanjem omenjene določbe se odpravlja tudi neskladnost z ustavnim načelom svobodne gospodarske pobude, saj se je zakonodajalec s svojim normiranjem spustil v tista vprašanja poslovanja koncesionarja, ki ne vplivajo na interese uporabnikov. Zahteva, da koncesionar za urejanje delovnih razmerij uporablja predpise in kolektivne pogodbe, ki sicer veljajo samo za javni sektor, je nesorazmerna, tak poseg v svobodo gospodarske pobude za dosego legitimne javne koristi (varovanje interesa uporabnikov javnih storitev) ni nujno potreben. Pravice zaposlenih pri koncesionarju se varujejo že z delovnopravno zakonodajo - tudi s kolektivnimi pogodbami, vendar s tistimi, ki za koncesionarja veljajo po splošni delovnopravni ureditvi.

K 2. členu:

Člen ureja začetek veljavnosti zakona. Sprememba začne veljati po preteku splošnega, petnajstdnevnega roka.

IV. BESEDILO ČLENA, KI SE SPREMINJA

46. člen

Besedilo objave javnega razpisa mora vsebovati:

– navedbo, da se koncesija podeljuje v skladu s tem zakonom in predpisom iz 48. člena tega zakona;

– storitve, ki so predmet koncesije;

– obseg posamezne storitve;

– predvideni začetek izvajanja storitve in čas trajanja koncesije;

– krajevno območje, za katerega se razpisuje koncesija za izvajanje določene storitve;

– navedbo obsega ali števila koncesij, ki se podelijo na javnem razpisu za posamezno krajevno območje;

– uporabnike storitve, za katere se razpisuje koncesija;

– navedbo, da se delovna razmerja zaposlenih ureja v skladu s kolektivnimi pogodbami, zakoni in drugimi akti, ki veljajo za zaposlene v javnih zavodih s področja socialnega varstva;

– vrste dokazil o izpolnjevanju predpisanih pogojev in o sposobnosti za izvajanje storitev, ki so predmet koncesije;

– rok za prijavo na javni razpis;

– kriterije in merila za izbiro med ponudbami;

– organ, ki bo odločil o podelitvi koncesije in organ, ki je pooblaščen za sklenitev koncesijske pogodbe;

– odgovorno osebo za dajanje informacij v času objave javnega razpisa;

– druge podatke, pomembne za določitev in izvajanje storitve.

Koncedent mora v času objave javnega razpisa omogočiti ponudnikom vpogled v razpisno dokumentacijo in na zahtevo predati razpisno dokumentacijo.

V razpisni dokumentaciji morajo biti navedeni vsi podatki, ki bodo omogočili ponudniku izdelati popolno vlogo.

V. PREDLOG ZA OBRAVNAVO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagana sprememba Zakona o socialnem varstvu se nanaša na črtanje osme alineje prvega odstavka 46. člena, kar pomeni, da gre za manj zahtevno spremembo zakona, zato se v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 142. člena Poslovnika Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, in 105/10) predlaga obravnava zakona po skrajšanem postopku.

VI. PRILOGA:**PODPISI POSLANK IN POSLANCEV**

**Branko Kurnjek
Rihard Braniselj
Polonca Komar
mag. Katarina Hočevar
Bojan Starman
Kristina Valenčič
Marko Pavlišič**

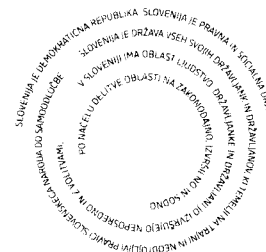
REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Državljske liste

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 80, f: 01 478 98 70, e: ps-dl@dz-rs.si, www.dz-rs.si

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV DL

Ime in Priimek	Podpis
Branko Kurnjek	
Rihard Braniselj	
Polonca Komar	
Mag. Katarina Hočevar	
Bojan Starman	
Kristina Valenčič	
Marko Pavlišič	